

Virtavesien hoitoyhdistys ry

c/o Esa Lehtinen

Kirjastopolku 5 B 13

08500 Lohja

www.virtavesi.com

Virtavesien hoitoyhdistys ry:n mielipide Tikkurilankosken padon purkamisesta

Virtavesien hoitoyhdistys ry (Virho) kannattaa Tikkurilankosken padon purkamista ja alkuperäisen koskialueen palauttamista. Kalojen ja muiden virtavesieliöiden esteetön liikkuminen on tärkeä tavoite, mutta luonnonkosken palauttaminen on huomattava lisäarvo, joka jo yksistään on hankkeen toteuttamiselle riittävä peruste.

Tikkurilankosken padon purkaminen poistaa nousuesteen ja huonosti toimivan teknisen kalatien ja kaloille avautuu vapaa kulkuyhteys mereltä ylemmäs Keravanjoelle. Hyvään meriyhteyteen avautuu mm. Virhon kunnostama meritaimenen kutupuro Rekolanoja, jonka kunnostusta Virho jatkaa tulevana vuosina. Meriyhteyteen saadaan paljon lisää myös Keravanjoen pääuomaa. Ylempänä Keravanjoella nyt olevien Haarajoen- ja Kellokosken patojen purkamisen, tai ohittamisen jälkeen koko Keravanjoki ja sen sivu-uomat, mm. Virhon kunnostama Mäntsälästä alkava Ohkolanjoki, saadaan meriyhteyteen joen latvoille Hyvinkäälle saakka.

Tikkurilankosken kalatien huonon toiminnan johdosta Virho on järjestänyt paikalle viime vuosina valvontaa kalatien tukkeutumisen havaitsemiseksi. Asiasta huolta kantaneet kansalaiset ovat ilmoittaneet virran kuljettaman rojun aiheuttamista kalatien tukoksista Virholle, jonka ilmoituksesta Vantaan kaupunki on puhdistanut kalatietä. Joskus kansalaiset ovat itsekin avanneet tukoksia.

Arviolta puolet alkuperäisestä Tikkurilankoskesta on ollut patoaltaaseen haudattuna noin sadan vuoden ajan. Padon purkaminen ja sen luoman padotuksen laskemisen seurauksena nykyisen Tikkurilankosken pituus ja pinta-ala arviolta kaksinkertaistuisi kosken palautuessa alkuperäiseen asuunsa.

Padon säilyttämiselle nykyisessä laajuudessaan ei ole mielestämme taloudellisia, biologisia eikä kulttuurillisia perusteita eikä edellytyksiä.

Tikkurilankosken padon purkaminen ja patoaltaasta paljastuvan alkuperäisen kosken kunnostaminen lisäisi huomattavasti äärimmäisen uhanalaisen meritaimenen ja muiden vaelluskalojen (lohi, vimpa, nahkiainen) lisääntymis- ja poikastuotantomahdollisuuksia. Samalla hanke parantaisi yleisesti virtavesiin sopeutuneiden eliölajien elinmahdollisuuksia alueella.

Padon purkaminen vähentäisi riskiä virtavesieliöihin yleensä ja eritoten lohikalojen lisääntymiseen vaikuttavan hyyteen ja siitä seuraavan suppojään muodostumisesta. Tällaisen haitallisen uoman pohjaan kertyvän jään muodostuminen on tyypillistä perattujen virta-alueiden ohella myös padoille, mm. korkealle Tikkurilankosken padolle.

Padon purkamisen maisemalliset ja virkistyskäyttöön liittyvät hyödyt ovat huomattavia, ja vaikeasti rahassa mitattavia. Taloudellista hyötyä saadaan myös sitä kautta, että padon purkaminen poistaa jatkuvan seurannan ja kalatien puhdistamisen ja padon korjaamisen tarpeen käytännössä kokonaan. Neljän metrin korkuinen Tikkurilankosken pato on myöskin Patoturvallisuuslain (413/1984) alainen, potentiaalisesti vaarallinen rakenne, josta kaupunki on nykyisellään vastuussa. Nykyinen pato vaikuttanee osaltaan myös siihen, että viereinen arvokas Vernissan rakennus on listattu potentiaalisesti tulvariskikohteeksi.

Padon purkaminen ja patoaltaaseen hautautuneena olleen kosken yläosan kunnostaminen on teknisesti mahdollista ja vastaavia kohteita on toteutettu Vantaanjoen vesistöissäkin jo useita viimeisten parin vuosikymmenen aikana.

Keravanjoen veden laatu on parantunut pikkuhiljaa ja esimerkiksi taimenen luontainen lisääntyminen on käynnistynyt Tikkurilankoskessa viimeistään kosken kunnostamisen (1996) myötä 1990-luvun jälkipuoliskolla. Koskessa kutevista kookkaista meritaimenista tehtyjen kutuhavaintojen määrä on ollut jyrkässä kasvussa viime vuosina. Tikkurilankoskessa on havaittu epäsäännöllisesti myös lohen luontaista lisääntymistä.

Janatuinen (2012) on huomauttanut Vantaan virtavesiselvityksessä, että *“Keravanjoen alajuoksulla sijaitsevien kalateiden toimintavarmuus on keskeinen tekijä ajatellen vaelluskalojen palauttamista yläjuoksulla Keski-Uudellamaalla sijaitseville laajoille kunnostetuille ja luonnontilaisille poikastuotantoalueina toimiville Keravanjoen ja Ohkolanjoen koskialueille sekä lukuisiin seudun sivupuroihin. Keravanjoen yläjuoksulle suunnitellut Haarajoen ja Kellokosken kalatiet edellyttävät, että myös alajuoksun kalatiet ovat toimivia, ja mahdollistavat mahdollisimman kitkattomasti vaelluskalojen ylävirtaan suuntautuvan vaelluksen.”*

Tikkurilankosken pato ja kalatie on listattu myös Uudenmaan ELY-keskuksen kalataloudellisen kunnostusstrategian yhdeksi akuutiksi kohteeksi, jossa kalan kulkuun liittyvät ongelmat tulisi ratkaista. Kohde on nostettu esiin myös Kymijoen-Suomenlahden alueen vesienhoitosuunnitelmassa tulevalle kuusivuotiskaudelle.

Tikkurilankosken yläosan vapautuminen patoaltaasta mahdollistaa alueen yläosassa aivan uusien rantareittien ja virkityskäyttörakenteiden suunnittelun ja toteuttamisen.

Tikkurilankoski on monelle pääkaupunkiseudulle muualta maasta saapuvalle ensimmäinen silmäys Vantaan kaupunkiin, joten sillä on myös huomattava symbolinen arvo. Junan ikkunasta näkyvän kahlitun Tikkurilankosken vapauttaminen alkuperäiseen loistoonsa olisi osoitus siitä, että Vantaan kaupunki arvostaa kosken rannoilla säilyvän kulttuuriperinnön ohella

myös vielä tätäkin vanhempaa luonnonperintöä. Kaupungin vaakunaan kuvattu lohenpyrstö symboloi joen ja sen vaelluskalojen merkitystä menneiden vuosisatojen ihmiselle, joka perusti Vantaankin sen nykyiseen otolliseen paikkaansa, osin kiitos Keravanjoen ja sen kalojen.

Helsingissä 13.3.2015

Virtavesien hoitoyhdistyksen hallitus

Esa Lehtinen

Markus Penttinen

Kari Stenholm

Esko Vuorinen

Aki Janatuinen

Jouni Simola

Tuomas Rinne